

lunastaa Helsingin kaupungin omistamaan Porvoon pitäjässä olevaan Eknäsin tilaan kuuluvan maa-alueen tientekoa varten tarpeellisen hiekanottoaikan teettämiseksi sinne, päätti¹⁾ valtuusto huomauttaa, että puheenaoleva, noin 1 ha:n laajuinen maa-alue käsitti edellä mainittuun maatilaan kuuluvan torpan pihamaan, ja että hiekanottoaikka todennäköisesti tulisi koskettamaan torpan rakennuksiakin ja sen viereistä viljelysmaata, minkä vuoksi valtuusto puolestaan vastusti puheenalaiseen anomukseen myöntymistä.

Vantaanjoen poikki vievän sillan ottaminen kaupungin haltuun. Hyväksyen²⁾ Helsingin kunnankokouksen tekemän tarjouksen Vantaanjoen poikki vievän sillan luovuttamisesta kaupungille, kaupunginvaltuusto päätti²⁾ valtuuttaa rahatoimikamarin tekemään puutarhuri J. Johanssonin kanssa sellaisen sopimuksen, että tämä luovuttaisi kaupungille erään n. 1,300 m²:n laajuisen maa-alueen täyden omistusoikeuden ja saisi korvaukseksi siitä palstaansa rajoittuvan ja sen eteläpuolella sijaitsevan 4,500 m²:n laajuisen maa-alueen sekä 10,000 markan rahallisen korvauksen, joka suoritettaisiin kaupunginvaltuuston käyttövaroista.

3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset.

Käpylän omakoti-alueen laajentaminen. Koska kaupunginvaltuuston tekemä päätös³⁾ alueiden luovuttamisesta omakotirakennusten paikaksi oli osoittautunut erittäin onnistuneeksi, kaikki tähän tarkoitukseen käytettävissä olevat tontit kun lyhyessä ajassa oli annettu vuokralle ja suurimmalta osalta jo rakennettu, teki sosialilautakunta esityksen Käpylän omakoti-alueen laajentamisesta, ja ehdotti, että tähän tarkoitukseen, lautakunnan tarkemmin ilmoittamin ehdoin, luovutettaisiin korttelit n:ot 860—862, 865—874 ja 876.

Antamassaan lausunnossa⁴⁾ rahatoimikamari, joka asiasta oli hankkinut kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnon, pääasiassa puolsi ehdotusta, mutta oli sitä mieltä, että korttelit n:ot 870—874 ja 876 toistaiseksi ainoastaan varattaisiin eikä niiden käyttämisestä tehtäisi erikoista päätöstä, koska korttelien tasoittaminen ja teiden teettäminen niihin tuottaisi suuria kustannuksia. Sitä vastoin voitaisiin korttelit n:ot 861, 862 ja 865—868 heti luovuttaa tähän tarkoitukseen, kun useimmille niiden tonteille pääsi valmiita teitä pitkin. Sosialilautakunta oli ehdottanut vuokra-ajaksi 60 vuotta ja kaupungin yleisten töiden hallitus 50 vuotta, viimeainitussa tapauksessa korotetuin vuokramaksuin joka 5:s ja 10:s vuosi huomioon ottaen kaupungille koituneet kustannukset vesijohtojen y. m. parannusten teettämistä. Rahatoimikamari oli sitä mieltä, että vuokraus, jottei verraten kalliiden rakennuskustannusten kuoletus kävisi liian rasittavaksi, sopivimmin olisi määrättävä 50 vuodeksi. Sosialilautakunnan ehdotusta, että rakennukset saisi teettää ainoastaan vahvistettujen normaalipiirustusten mukaan, kamari ei voinut puoltaa. Tämä määräys ei ollut tarpeellinenkaan, kun kaupungin viranomaiset joka tapauksessa voivat olla hyväksymättä ala-arvoisia piirustuksia.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ luovuttaa Käpylän korttelit n:ot 861, 862 ja 865—868 omakotirakennusten paikaksi;

¹⁾ Valt. pöytäk. 24 .8. 11 §. — ²⁾ S:n 24. 8. 45 §. — ³⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 11 —

⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 34. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 2. 11. 16 §.

viimeksi mainittujen korttelien tontit annettaviksi vuokralle määrätystä vuokramaksusta, johon nähden valtuuston helmikuun 23 p:nä 1921 erinäisille Käpylän ja Vallilan kortteille hyväksymiä yleisiä vuokraehtoja¹⁾ on noudatettava:

kaikkien usein mainituissa kortteleissa sijaitsevain tonttien vuokrakauden päättyväksi yhtäikää ja olevaksi noin 50 vuotta;

tontteja rakennettaessa kortteleille n:oille 806- 820 vahvistetun rakennusjärjestyksen²⁾ määräyksiä noudatettaviksi;

valtuuttaa rahatoimikamarin ottamaan tontinvuokraajat ja sosialilautakuntaa kuulluaan määräämään vuokramaksut; sekä

antaa rahatoimikamarin tehtäväksi ryhtyä kaikkiin edellä mainitusta päätöksestä johtuviin toimenpiteisiin.

Toukolan omakotialueen laajentaminen. Rahatoimikamarin ilmoitettua, että Toukolan korttelien n:ojen 912 ja 913 asuntopalstat³⁾ suurimmalta osalta oli vuokrattu ja joukko tällaisten palstain vuokraoikeushakemuksia oli tehty, päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto kamarin esityksestä:

korttelien n:ojen 908 ja 909 tontit sekä kortteleista n:oista 907, 911 ja 914 alueen jaoituskaavaan erikseen merkityt tontit vuokrattavaksi vähintään 50 ja enintään 60 vuodeksi niiden määräysten mukaan, jotka kaupunginvaltuusto oli hyväksynyt⁵⁾ korttelien n:ojen 912 ja 913 tonteille, kuitenkin sillä ehdolla ettei vuokraaja ollut oikeutettu vaatimaan teetetäväksi teitä eikä vesi- ja viemärijohtoja y. m., ennenkuin kaupunki katsoi voivansa ne kustantaa;

kaikkien näiden tonttien vuokrakauden päättyväksi yhtäikää korttelien n:ojen 912 ja 913 tonttien vuokrakauden kanssa;

nyt puheena olevia tontteja rakennettaessa noudatettaviksi vastamainittujen korttelien rakennusjärjestyksen⁶⁾ määräyksiä; sekä

antaa rahatoimikamarin toimeksi ottaa vuokraajat ja määrätä vuokramaksut sekä ryhtyä kaikkiin vastamainituista päätöksistä johtuviin toimenpiteisiin.

Reimarsin tilan pohjoisosan vuokrapalstain luovutusehdot. Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä rannikkoradan pohjoispuolella sijaitsevan Reimarsin tilan osan jaoituskaavan⁷⁾ sekä sinne suunniteltujen asuntokorttelien rakennusjärjestyksen⁸⁾ antoi rahatoimikamari valtuuston kehoituksesta⁹⁾ ehdotuksen vuokrapalstain yksityiskohtaisiksi luovutusehdoiksi. Asiaa esiteltäessä päätti⁸⁾ kaupunginvaltuusto

hyväksyä kamarin laatimat Reimarsin tilan asunto- ja viljelyspalstain vuokrasopimuskaavakkeet;

määrätä kaikkien asuntopalstain vuokrakauden päättyväksi yhtäikää;

sallia samalle henkilölle vuokrattavaksi ainoastaan yhden asuntopalstan;

sallia viljelyspalstan vuokrattavaksi ainoastaan henkilölle, jolla samaan aikaan on hallussaan alueella oleva asuntopalsta;

oikeuttaa rahatoimikamarin, siinä tapauksessa että mainittava määrä asuntopalstoja on vapaina, poikkeustapauksissa vuokraamaan tuollaisen palstan viljelystarkoituksiin enintään 5 vuodeksi;

määrätä asuntotontin rakennusajan 2 vuodeksi sen vuokraamista lähinnä seuraavan kalenterivuoden alusta lukien, sekä

määrätä asuntopalstoista suoritettavaksi vuokramaksuksi 24—31 penniä m²:ltä ja viljelyspalstoista 4 penniä m²:ltä, joka vuokramäärä kunkin 10 vuo-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 33. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 140. — ³⁾ S:n siv. 11—15. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 5. 10. 12 §. — ⁵⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 136. — ⁶⁾ S:n siv. 4. — ⁷⁾ S:n siv. 138. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 10 §.

den kuluttua kohoaisi 20 % alkuperäisestä määrästä, ollen rahatoimikamarin kussakin eri tapauksessa äskenmainitulla pohjalla vahvistettava alueelta haetun palstan vuokramaksu.

Asuntopalstain vuokrasopimuskaavake oli seuraava:

»Vuokrasopimus.

Helsingin kaupungin omistaman Reimarsin talon korttelissa n:o sijaitseva asuntopalsta n:o, joka Helsingin kaupungingeodeetin vuonna laatiman ja tämän sopimuksen oheen pannun kartan mukaan on pinta-alaltaan m², luovutetaan lle vuokralle kuun päivästä vuonna vuoden loppuun seuraavin ehdoin:

1) Asuntopalstan tulee ennen vuoden loppua olla siististi rakennettu, ja saa uutisrakennuksen teettää ainoastaan 13) kohdassa säädettyllä tavalla laadittujen ja hyväksytyjen piirustusten mukaan, sen uhalla että rakennus muutoin puretaan tai siinä tehdään muutoksia vuokraajan kustannuksella. Vuokrapalstalle ei saa rakentaa tehdasta eikä muuta teollisuuslaitosta eikä siitä myöskään luovuttaa paikkaa kasarmi- eikä sairaalalaitoksille, ravintolalle eikä muulle sentapaiselle laitokselle.

2) Vuokraaja on velvollinen ympäröimään hänelle luovutetun alueen siistillä, sen näköisellä säleaidalla kuin kaupunginviranomaiset hyväksyvät.

3) Multaa, savea, hiekkaa taikka muita maalajeja ei saa alueelta viedä pois, mutta sitä vastoin saakoon vuokraaja kaupungininsinööriille ilmoitettuaan ja hänen ohjeensa mukaisesti kiviä ja kallioita louhia ja pois kuljettaa.

4) Palstalle määrätty vuosivuokra on:

..... kuun päivästä kuun päivään
 kuun päivästä kuun päivään
 kuun päivästä kuun päivään
 kuun päivästä kuun päivään

5) Vuokran päättyessä on vuokraaja velvollinen, ellei muuta sopimusta ole kaupungin tai ehkä myöhemmän vuokraajan kanssa tehty, heti omalla kustannuksellaan purkauttamaan ja tilalta poistamaan kaikki sinne teetetyn talon ja rakennukset, mutta jos tilan vuokrakauden päättyessä havaitaan olevan hyvässä kunnossa, on vuokraajalla oikeus silloin tehtävän uuden vuokrasopimuksen nojalla hallita tilaa edelleen kaksikymmentä (20) vuotta kaikkiaan ei kuitenkaan enemmän kuin 40 vuotta.

6) Vuokraaja on velvollinen kaupungin rakennuskonttorin antamain ohjeiden mukaan teettämään ja kustantamaan kaikki tarvitsemansa tiet sekä pitämään ne kunnossa ja puhtaina samoin kuin huolehtimaan vedenpoistosta. Vuokraajalla ei ole oikeutta vuokrakauden kuluessa vaatia kaupunkia ottamaan huolekseen näitä eikä muita sentapaisia velvollisuuksia.

7) Jos kaupunki kuitenkin vuokrakauden kuluessa ottaa täyttääkseen 6) kohdassa mainitut velvollisuudet, sitoutuu vuokraaja yhden (1) vuoden kuluessa siitä, kuin kaupunki on tiet panettanut kuntoon tai teettänyt 6) kohdassa edellytetyt työt, suorittamaan vuokramaksun, joka vähintään 100 ja enintään 300 %:lla ylittää 4) kohdan mukaan silloin voimassa olevan vuokramaksun.

8) Vuokraaja on oikeutettu siirtämään vuokran toiselle henkilölle ainoastaan rahatoimikamarin luvan siihen hankittuaan ja vuokranottajan pantua kamarin hyväksymän vakuuden vuokraehtojen asianmukaisesta täyttämisestä.

Sitä vastoin ei vuokraaja saa millään tekosyillä toiselle henkilölle rakennettavaksi tai muuhun tarkoitukseen luovuttaa mitään tilan osaa.

9) Vuokramaksun suorituksesta ja muiden vuokraehtojen täyttämisestä tulee vuokraajan 8 päivän kuluessa siitä, kuin on saanut ilmoituksen vuokrahakemuksen hyväksymisestä, rahatoimikamariin antaa takuu tai muu vakuus, jonka kamari voi hyväksyä; ja tulee vuokraajan joka kymmenes vuosi, hyvissä ajoin ennen kymmenennen vuoden umpeen menemistä, uusia semmoinen takuu.

10) Jos kaupunki vuokraajan esityksestä havaitsee olevan aihetta oikeuttaa hänet kaupunkia kuulematta tai sen suostumuksesta siirtämään vuokran toiselle henkilölle, varaa kaupunki itselleen oikeuden, edellä mainitun takuun sijasta, vuokraajaa enempää kuulematta taikka hänen suostumustaan hankkimatta sekä vuokraajan kustannuksella, hankkimaan itselleen ensimmäisen kiinnityksen vuokraajalla puheenalaiseen alueeseen olevaan hallintaoikeuteen ynnä kaikkien alueelle rakennettujen talojen, rakennusten ja laitosten omistusoikeuteen, vuokramaksun suorituksen ja muiden vuokraehtojen täyttämisen vakuudeksi.

11) Jos vuokraaja kohdassa taikka toisessa rikkoo vuokraehtoja, on rahatoimikamarilla oikeus, asiasta ilmoitettuaan, velvoittaa vuokraaja sakon tai vuokranmenetyksen ohalla määrääjän kuluessa täyttämään velvollisuutensa ja korvaamaan vahingon.

12) Milloin tahansa syytä ilmenee, on asianomaisella virallisella syytäjällä oikeus laillisessa järjestyksessä nostaa kanne ja ajaa vastuuvaatimusta vuokraajaa vastaan vuokraehtojen rikkomisesta.

13) Palstan rakentamisessa sekä piirustusten laadinnassa ja vahvistamisessa olkoot noudatettavina määräykset, jotka kaupunginvaltuusto on huhtikuun 6 päivänä 1920 vahvistanut tai vastedes vahvistaa.»

Viljelyspalstoihin nähden oli kamari laatinut seuraavan ehdotuksen:

»Vuokrasopimus.

Helsingin kaupungin omistamalla Reimarsin tilalla sijaitseva viljelyspalsta

 joka asianomaisen kaupungingeodeetin vuonna siitä laatiman ja tämän
 ohien pannun kartan ja selityksen mukaan käsittää hehtaaria maata,
 josta hehtaaria on peltoa, hehtaaria niittyä ja nurmea,
 hehtaaria metsää ja metsäisiä mäkiä sekä hehtaaria kal-
 liota, annetaan Reimarsin talon korttelin N:o asuntotontin N:o
 vuokraajalle
 lle
 vuokralle kuun päivästä vuonna lukien
 vuoden loppuun seuraavin ehdoin:

1) Palsta on luovutettu yksinomaan viljelystarkoituksiin eikä siihen yleensä saa rakennuksia teettää. Kuitenkin saatakoon rahatoimikamarin kussakin eri tapauksessa myöntämällä luvalla teettää viljelmiä varten tarpeelliset ulkohuoneet.

2) Vuokraaja on velvollinen hyvin ympäröimään palstan sen laatusella aidalla, kuin kaupungin rakennuskonttori hyväksyy.

3) Vuokraaja on velvollinen hyvin viljelemään tilaan kuuluvia viljelysaloja ja raivaamaan uutisviljelmiä sikäli kuin siihen on tilaisuutta, hyvin hoitamaan ja vahingonteolta suojelemaan tilalla kasvavaa metsää, jota vuokraaja saa kaataa ainoastaan heti sen jälkeen toimeenpantavaa uutisviljelyä varten. Tuollaista metsänkaatoa, jossa kaadetut puut vuokraaja käyttäköön omaksi hyödykseen, saa kuitenkin toimittaa ainoastaan kaupungin rakennuskonttorin kussakin eri tapauksessa myöntämällä luvalla.

4) Multaa, savea, hiekkaa taikka muita maalajeja ei saa tilalta viedä pois eikä muihin kuin viljelystarkoituksiin siellä käyttää, mutta sitä vastoin saa vuokraaja kaupungininsinöörille ilmoituksen tehtyään ja hänen osoitukseensa mukaisesti louhia kiviä ja kalliota pois vietäväksi.

5) Tilalle pantu vuokramaksu on

..... kuun päivästä kuun päivään Smk
 kuun päivästä kuun päivään Smk
 kuun päivästä kuun päivään Smk

ja on kultakin päättyneeltä kalenterivuodelta kuulutetussa kannannassa kaupunginkassaan suoritettava.

6) Joka kolmas vuosi vuokrakauden aikana tai useammin, jos tarpeelliseksi havaitaan, toimittaa kaupunki kesä—syyskuussa vuokraajan kustannuksella tilan katselmuksen sen kunnan ja vuokraehtojen täyttämisen selville saamiseksi, jolloin rappeus, laiminlyönti ja näiden ehtojen rikkominen tarkoin merkitään ja kohtuulliseen rahamäärään arvioidaan; ollen vuokraajan, kutsusta, itse tai asiamiehen kautta oltava katselmuksessa saapuvilla; ja on semmoinen katselmus, jos se toimitetaan viimeisenä vuokravuonna, käypä lähtökatselmuksestakin.

7) Jos tila vuokrakauden päättyessä havaitaan hyvin hoidetuksi ja siihen ehkä tehdyt ulkokuonerakennukset hyvässä kunnossa oleviksi, on vuokraajalla oikeus saada vuokrasopimus pitemmäksi 20 vuodella yhteensä ei kuitenkaan 40 vuotta pitemmäksi ajaksi ja on edellisessä kohdassa mainitussa katselmuksessa tai lähtökatselmuksessa tästä tehtävä merkintä katselmuskirjaan.

8) Jos tila tai jokin sen osa on ennen vuokrakauden päättymistä käytettävä kaupungin tai yleiseen tarpeeseen, on vuokraajan se kuuden kuukauden kuluessa irtisanomisesta ensiksi tulevan tammikuun 1 päivänä hallustaan luovutettava, sittenkuin kaupunki on omalla kustannuksellaan toimittanut 6) kohdassa mainitun katselmuksen, sekä poistettava siellä olevat rakennuksensa, kaikki saamatta muuta hyvitystä kuin viljeltyä maata vastaavan suhteellisen vuokramaksun huojennuksen.

9) Vuokrakauden päättymispäivän edellisenä kesänä toimittaa kaupunki tilalla vuokraajan tai hänen asiamiehensä läsnä ollessa lähtökatselmuksen, jolloin tilukset uudelleen arvioidaan sekä 6) kohdassa mainitun laatuisen katselmuksen toimitetaan. Vuokrakauden kuluessa lisäksi tulleet istutukset ja aidat jäävät korvauksetta tilan hyväksi.

10) Jos kaupunki tai vuokraaja ei tyydy toimitusmiesten edellä mainituissa katselmuksissa panemiin arvoihin tai heidän antamiinsa muihin määräyksiin, on tyytymätön velvollinen kuukauden kuluessa siitä, kuin on toteen saattavasti saanut toimituskirjan tiedokseen, ilmoittaa siitä rahatoimikamarille, joka viipymättä kehoittaa riitapuolia, määräpäiväksi kumpaisenkin, valitsemaan uskotun miehen, jotka valitsevat tai arpoivat kolmannen jäsenen

puheenjohtajaksi sovintolautakuntaan, joka sitten tutkii ja ratkaisee valitukset päätöksellä, johon muutosta ei saa hakea. Ellei sovintolautakuntaa ole säädettyssä järjestyksessä pyydetty, katsotaan riitapuolten hyväksyneen katselmuksessa pannut arvot ja annetut muut määräykset eikä niitä voida ottaa sen enempää tutkittavaksi.

11) Milloin tahansa syytä ilmenee, on asianomaisella virallisella syytäjällä oikeus laillisessa järjestyksessä nostaa kanne ja ajaa vastuuvaatimusta vuokraajaa vastaan vuokraehtojen rikkomisesta.

Jos katselmuksessa havaitaan vuokraajan laskeneen tilan rappiolle tai laiminlyöneen velvollisuuksiaan tai rikkoneen vuokraehtoja, on rahatoimikamarilla oikeus vaatia vuokraajaa sakon taikka vuokranmenetyksen uhalla määräjän kuluessa täyttämään velvollisuutensa ja korvaamaan vahingon.

12) Kahdeksan päivän kuluessa siitä kuin on saanut ilmoituksen vuokratarjouksen hyväksymisestä tulee vuokraajan rahatoimikamariin antaa hyväksyttävä takuu tai muu vakuus vuokramaksujen suorittamisesta sekä muiden vuokraehtojen ja vahingonkorvausten täyttämistä, sen uhalla että tila hänen kustannuksellaan uudestaan tarjotaan vuokralle.

13) Vuokraajalla on oikeus siirtää vuokra toiselle siitä rahatoimikamarille ilmoitettuaan sekä vuokranottajan pantua edellä mainitun laatuksen vakuuden, sillä edolla että vuokranottajalla on vuokraoikeus johonkin Reimarsin alueella sijaitsevaan asutopalstaan.

14) Ulkokuuherakennusten teettämisessä sekä piirustusten laadinnassa ja vahvistamisessa ovat noudatettavina määräykset, jotka kaupunginvaltuusto on huhtikuun 6 päivänä 1920 vahvistanut tai vastedes antaa.»

Toripaikan järjestäminen Töölöön. Kaupunginvaltuuston annettua torikaupan järjestämiskysymyksen yhteydessä kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi ehdottaa sopivan väliaikaisen torikaupan paikan Töölöstä, oli hallitus vaadittuna lausuntonaan tähän tarkoitukseen ehdottanut joko Töölönkadun ja Länt. viertotien välistä Hesperian puistikadun osaa, mainittujen katujen välistä Runebergkadun osaa tai Isoatoria, ja puolsi hallitus puolestaan Runebergkatua, jonka kuntoon panettamisesta olisi vähimmin kustannuksia. Terveystoimikunta, jolle oli tarjottu tilaisuus lausua asiasta mielipiteensä, yhtyi hallituksen lausuntoon siten muutettuna, että toripaikka sijoitettaisiin vähintään 30 m:n päähän Länt. viertotiestä. Asiaa käsiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, rahatoimikamarin esityksestä jättää asian siksi kunnes kävisi välttämättömäksi järjestää Töölöön vakinainen toripaikka, minkä ohessa valtuusto antoi kamarin toimeksi harkita, olisiko Töölöön rakennettava kauppahalli, ja jos tämä katsottiin tarpeelliseksi, tehdä esityksen paikan osoittamisesta tähän tarkoitukseen.

Kansanpuiston järjestäminen Santahaminaan. Sittenkun kaupunginvaltuusto oii valtuuttanut ²⁾ rahatoimikamarin antamaan vuokralle Mustikkamaan veistämisalueen, sekä huomioon ottaen vallitsevan kansanpuistojen puutteen, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto ottaa käsiteltäväkseen kysymyksen, voitaisiinko Santahaminaan, joka oli maan sotalaitoksen käytettävänä, perustaa virkistyspaikka kaupungin väestölle sekä kehoittaa sosialilautakuntaa valmistelemaan kysymystä Santahaminan luovuttamisesta kansanpuistoksi ja aikanaan ehdottamaan tähän nähden tarpeellisia toimenpiteitä.

Nickbyn mielisairaalan hautausmaa. Vuonna 1919 päätti ⁴⁾ kaupungin-

¹⁾ Valt. pöytäk. 23. 2. 19 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 25; vrt. 1920 vuod. kert. siv. 45. — ³⁾ Valt. pöytäk. 23. 3. 22 §. — ⁴⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 12.

valtuusto ostaa Sipoon pitäjän Pigbyn kylän Petaksen talon erään alueen, joka oli Nickbyn mielisairaalan lähellä ja hankkia asianmukaisen luvan saada järjestää alueen hautausmaaksi, minkä jälkeen valtioneuvosto asiaa esiteltäessä joulukuun 1 p:nä 1920 myöntyi esitykseen, sillä ehdolla, että viimeainittu alue ennenkuin sitä käytettiin hautausmaaksi, asianmukaisesti viihittiin tarkoitukseensa sekä että aluetta käytettäessä tarkoin noudatettiin¹⁾ vuoden 1879 terveydenhoitosäännön määräyksiä. Myöhemmin toimitetussa maanmittaustoimituksessa kävi kuitenkin ilmi, ettei mainittu alue kuulunutkaan Petaksen taloon, vaan oli Brobölen kyläkunnan yhteinen hiekanottomaa ja ettei kyläkunta tahtonut siitä luopua. Näin ollen päätti²⁾ kaupunginvaltuusto luopua aikaisemmasta päätöksestään ja sen sijaan osoittaa Nickbyn sairaalaan kuuluvan alueen mainitun sairaalan hautausmaan paikaksi, minkä ohessa valtuusto määräsi³⁾ että tämän alueen kuntoon panettamiseen sai ensinmainitusta määrärahasta käyttää 13,500 markkaa.

Paikkain varaaminen uusille kansakoulurakennuksille. Sittenkun valmisteluvaliokunta oli lausunnon saamiseksi rahatoimikamariin lähettänyt erinäiset suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan tekemät esitykset, jotka koskivat osin uusien kansakoulutalojen teettämistä mainituille kansakouluille, osin sopivien alueiden varaamista samojen koulujen vastaisten koulutalojen paikoiksi, sekä ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta oli anonut, että kamari oman lausuntonsa keralla kaupunginvaltuustolle lähettäisi viimeksi mainitun johtokunnan esityksen uuden kansakoulutalon rakennuttamisesta ruotsinkielisten kansakoulujen tarpeiksi Pakaan eteläiselle alueelle, jätti kamari mietinnön⁴⁾ asiasta. Huomauttaen, että uusien kansakoulutalojen paikkoja oli riittävästi käytettävänä, kamari mainitsi kaupunginvaltuuston jo vuonna 1913 periaatteessa päättäneen⁵⁾ suomenkielisten kansakoulujen tarpeisiin varata Lapinlahdenkadun tontin n:o 19 ja Siltavuorenpenkereen tontit n:ot 1, 2 ja 3 sekä vuonna 1919 samaan tarkoitukseen varanneen⁶⁾ XIII kaupunginosan korttelin n:o 430. Niiden alueiden kehitys, missä suomenkielisten kansakoulujen oppilaita etusijassa asui sekä kaupungin laajeneminen pohjoiseen päin olivat kuitenkin saaneet aikaan, ettei Lapinlahdenkadun varrelle aikaisemmin suunniteltua uutta kansakoulutaloa lähiaikoina tarvinnut rakennuttaa, ja Siltavuorenpenkereelle suunniteltuun koulutaloon nähden oli suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan taholta jyrkästi huomautettu, että sinne sijoitettu koulu tyydyttäisi ainoastaan Kruunuhaan ja kaupungin keskiosien koulutarpeen, mutta olisi liian kaukana Katajanokalla ja Esplanadikadun eteläpuolella asuville oppilaille. Lisäksi ei olisi mahdollista Siltavuorenpenkereelle rakentaa kyllin tilavaa koulutaloa ja lopuksi siellä ei olisi leikkikentälle tarpeellista tilaa. Rahatoimikamari, joka piti kansakoulujohtokunnan muistutuksia oikeutettuina, ehdotti Siltavuorenpenkereen tonttien sijaan suomenkielisten kansakoulujen tarpeisiin varattavaksi Fabianin- ja Unioninkadun välillä sijaitsevan Puutarhakadun osan, joka Kaisaniemenkadun valmistuttua oli kadottanut kaiken merkityksensä. Kansakoulutalo voitaisiin rakentaa pääasiassa itse katualalle ja sen leikkikenttä sijoittaa kolmionmuotoisen istutuksen avonaiselle alalle mainittavasti muuttamatta puiston ulkoasua. Tämän suunnitelman toteuttaminen edellytti, että valtio luovutti n. 500 m²:n laajuisen, kävelyliikennettä varten varatun alueen Puutarhakadun etelärajalta sitä vastaan, että kaupunki valtiolle luovutti n. 530 m²:n laajuisen alan Fabianin-

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 1 §. — ²⁾ S:n 23. 3. 6 §. — ³⁾ S:n 9. 2. 1 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 34 vuodelta 1920. — ⁵⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 56. — ⁶⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 34.

kadusta, joka katu paremman katukuvan aikaansaamiseksi siirrettäisiin hiu-
kan lännemmäksi. Yllä esitetyn perusteella rahatoimikamari esitti, että kau-
punginvaltuusto päättäisi:

valtioneuvostolle tehdä esityksen sekä semmoisen Puutarhakadun ja
korttelin n:o 42 osain tilusvaihdon hyväksymisestä, että myös jätettyjen piirus-
tusten mukaisen kaupunginasemakaavan muutoksen vahvistamisesta;

osoittaa siten saadun uuden paikan Puutarhakadulla suomenkielisten
kansakoulujen uuden koulutalon paikaksi;

antaa kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi yksissä neuvoin
suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan valitseman edustajan kanssa
laatia edellä mainitun kansakoulutalon luonnospiirustukset ja kustannusarvion;

samanlaiseen tarkoitukseen varata Pietarinkadun tontin n:o 6 rakenta-
mattoman osan; Porvoonkadun tontit n:ot 8 ja 10 sekä Kristiinankadun tontin
n:o 21 korttelista n:o 371, ynnä Pakaan alueen kortteliin n:o 566; sekä

varata Pakaan kortteliin n:o 564 ruotsinkielisten kansakoulujen tarpeisiin.

Joulukuun 8 p:nä 1920 pitämässään kokouksessa oli kaupunginvaltuusto
päättänyt lähettää asian kaupungin yleisten töiden hallitukseen, joka sittem-
min antamassaan lausunnossa puolsi rahatoimikamarin ehdotusta muilta koh-
din paitsi mitä tuli Puutarhakadulta ehdotettuun paikkaan. Kaupunginasema-
kaava-arkkitehti oli sitä mieltä, että koulun leikkikenttä saisi erittäin silmiin-
pistävän aseman ja joutuisi alttiiksi katutomulle, jota paitsi kova katukolna
häiritsisi koulutyötä. Sitä paitsi olisi suuri virhe niiden palatsimaisten raken-
nusten vierelle, jotka valtio aikoi rakentaa rajakkaisille tonteille, sijoittaa
vaatimaton koulutalo, joka erottaisi mainitut talot Kaisaniemestä ja Unionin-
kadusta, häiritsisi niiden kokonaisvaikutusta ja turmelisi niiden edustalla ole-
van puistikon. Sitävastoin katsoi kaupunginasemakaava-arkkitehti Siltä-
vuorenpenkereen tonttien hyvin soveltuvan tähän tarkoitukseen, niihin kun
voitaisiin saada lisää n. 250 m² laajuinen alue yhdistämällä niihin osa rajak-
kaisesta ruotsinkielisen kansakoulun tontista, jota ei ollut kokonaan käytetty.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen. Sittem-
min kehoitettiin²⁾ kamaria sen varalta että valtioneuvosto ei myöntäisi
ehdotettuun Puutarhakadulle tehtävään alueiden vaihtoon, ehdottamaan
jokin muu suomalaiselle kansakoululle sopiva paikka.

Tonttipaikan osoittaminen Helsingin suomalaiselle tyttölyseolle. Sittenkuin
maaherra kirkollis- ja opetusasiainministeriön kehoituksesta oli kaupungin-
valtuustolta tiedustellut, oliko Töölöstä saatavissa tonttipaikkaa Helsingin
suomalaiselle tyttölyseolle sekä samalla ilmoittanut valtioneuvoston havain-
neen korttelin n:o 426 sopivaksi, oli asiasta hankittu eri viranomaisilta lau-
sunnot.

Kaupunginasemakaava-arkkitehti esitti, huomauttaen, että kortteli n:o
426 oli ainoa kaupungin käytettävissä vielä oleva todella monumenttaalin
paikka ja kaupunginasemakaavassa tarkoitettu kirkkotontiksi sekä puheena
olevaan tarkoitukseen aivan liian suuri, että mainittu kortteli varattaisiin vas-
taisiin tarpeisiin sekä että valtiolle luovutettaisiin sopivammin sijaitsevia ja
vähemmän vaativia tontteja, esimerkiksi kortteli n:o 432, pinta-alaltaan
5,500 m², ja jonka arvo lukien 207: 50 markkaa m²:ltä olisi n. 1,150,000 markkaa.

Kaupungin yleisten töiden hallitus, jolle myös oli tarjottu tilaisuus antaa
lausuntonsa, kannatti kaupunginasemakaava-arkkitehdin ehdotusta ja esitti
sen ohessa, että kaupunki koettaisi mainitun korttelin vastikkeeksi saada käyt-
töikeuden Lapinniemen eteläosaan.

¹⁾ Valt. päätök. 23. 2. 2 §. — ²⁾ S:n 30. 12. 2 §.

Viimemainitun ehdotuksen rahatoimikamari ehdotti evättäväksi, ollen sitä mieltä, ettei Lapinniemen eräitten osien hankkimista kaupungille olisi kytkettävä tähän kysymykseen, siihen nähden että elokuun 8 p:nä 1872 annettu asetus edellytti, että kaupunki, johon alkeisoppilaitos perustetaan, on velvollinen korvauksetta luovuttamaan tähän tarkoitukseen tarpeellisen tontin. Molempiin kyseessäoleviin kortteleihin nähden kamari sitävästoin yhtyi hallituksen lausuntoon. Siinä tapauksessa että valtio käyttäisi luovutettua korttelia ja siihen teetettyjä rakennuksia muihin kuin koulutarkoituksiin, ei yllämainittua säännöstä voinut enää soveltaa, missä tapauksessa valtio oli velvollinen lunastamaan korttelin silloin toimitettavan arvioinnin mukaan.

Asiaa käsiteltäessä, jolloin vastoin rahatoimikamarin lausuntoa, että kaupunki elokuun 8 p:nä 1872 annetun kouluasetuksen säännöksen perusteella joka tapauksessa oli velvollinen korvauksetta luovuttamaan tontin kaupungissa voimassa pidetylle alkeisoppilaitokselle, huomautettiin, ettei mainittu hallinnollinen asetus siinä suhteessa voinut olla kaupunkia velvoittava, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto antaa kaupungin yleisten töiden hallitukselle toimeksi neuvotella valtion kanssa toisen tonttipaikan osoittamisesta koululle.

Täyttäen annetun tehtävän oli kaupunginasemakaava-arkkitehti sittemmin kutsunut kokouksen, jossa ministeri L. Ingman, asianomainen kirkollis- ja opetusasiain esittelijä, yleisten rakennusten ylläpidon ylitirehtööri O. Tarjanne ja kaksi puheenaolevan oppilaitoksen edustajaa olivat olleet saapuvilla, ja oli kokous yhtynyt puoltamaan korttelin n:o 432 luovuttamista puheenaolevaan tarkoitukseen.

Uudelleen esiteltäessä asiaa päätti²⁾ kaupunginvaltuusto, että XIII kaupunginosan kortteli n:o 432 maksutta luovutetaan käytettäväksi ainoastaan koulutarkoituksiin sekä että valtio, siinä tapauksessa että korttelia tai siihen teetettyjä rakennuksia käytetään muihin tarkoituksiin, on velvollinen lunastamaan korttelin silloin toimitettavan arvioinnin mukaan.

Toukokuun 20 p:nä valtioneuvosto pitämässään kokouksessa hyväksyi kaupungin tarjouksen³⁾.

Emma Mäkisen koti nimisen säätiön turvakodin tonttipaikka. Sen johdosta että kaupungin yleisten töiden hallitus, jota rahatoimikamari oli kehoittanut ehdottamaan sopivaa tonttipaikkaa Emma Mäkisen koti nimisen säätiön voimassa pitämälle turvakodille, oli ehdottanut tähän tarkoitukseen erästä aluetta Bölen Esterinkadun varrelta, anoi mainittu säätiö kaupunginvaltuustolle jättämässään kirjelmässä laitoksen ihmisystävälliseen toimintaan ja tukalaan taloudelliseen asemaan viitaten, että Esterinkadun viereinen tontti luovutettaisiin säätiölle vuokravapaasti niin pitkäksi aikaa kuin säätiö siellä voimassa piti turvattomien naisten kotia sekä että kaupunki kustantaisi laitoksen rakennusten muuton sinne tai myöntäisi säätiölle korottoman lainan tähän tarkoitukseen, niin pitkäksi aikaa kuin laitosta pidettiin voimassa.

Asiaa esiteltäessä päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä sekä hankittuaan kaupungin yleisten töiden hallituksen ja kaupunginarkkitehdin lausunnot, muilta kohdin anomuksen eväten⁵⁾ Emma Mäkisen koti nimisen säätiön turvakodin paikaksi varattavaksi Esterinkadun tontin n:o 4.

Kaupunginarkkitehdin yllämainitun kysymyksen yhteydessä tekemän ehdotuksen, että laitoksen käyttämille Merikadun tonteille suotaisiin laajem-

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 9 §. — ²⁾ S:n 13. 4. 3 §. — ³⁾ S:n 15. 6. 51 §. — ⁴⁾ S:n 9. 2. 40 §. — ⁵⁾ Vrt. tätä kert. siv. 31.

pi rakennusoikeus ja niiden rajat järjestettäisiin uudestaan, jotta tontit voitaisiin edullisesti muuttaa rahaksi, kaupunginvaltuusto epäsi¹⁾.

Evätty anomus tontin varaamisesta taidemuseolle. Suomen taideyhdistyksen esitystä laivaveistämöalueen erään osan varaamisesta suunnitellun taidemuseon paikaksi päätti²⁾ kaupunginvaltuusto olla huomioon ottamatta.

Alppilan hiihtomäen käyttö. Sittenkun kaupunginvaltuusto oli erinäisin ehdoin Helsingin hiihtoklubin käytettäväksi luovuttanut³⁾ Alppilan hiihtomäen ja tällöin sitoutunut 25,000 markalla lunastamaan klubin mäkiosuuden ja katsojalavat, mutta budjetinkäsittelyssä ei kuitenkaan ollut myönnetty tätä lunastushintaa, anoi hiihtoklubi, että asetettaisiin sovintolautakunta asiaa lopullisesti ratkaisemaan. Hankittuaan urheilulautakunnan lausunnon päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyä esityksen ja kehoittaa hiihtoklubia valitsemaan kaksi jäsentä lautakuntaan. Kaupungin edustajiksi lautakuntaan valittiin⁵⁾ varatuomari A. M. Lassenius ja kirjaltaja V. Mikkola, ja oli näin kokoonpanun lautakunnan yhteisesti valittava viides jäsen toimimaan puheenjohtajana.

Jätkäsaaren ja Saukon välisen salmen sulkeminen. Sen johdosta että Länsisataman rakennustyöt vaativat Jätkäsaaren ja Saukon välisen salmen sulkemista, mikä ei kuitenkaan käynyt pänsä ilman asianomaista lupaa, koska salmi oli katsottava väyläsalmeksi, jossa heinäkuun 22 p:nä 1902 annettun vesioikeuslain mukaan valtavyylä on jätettävä avoimeksi, päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa rahatoimikamarin läänin maaherralta hankkimaan luvan mainitun salmen sulkemiseen.

Laivaveistämön vuokraus. Sen johdosta että laivaveistämöalueen vuokrauden ensimmäinen viisivuotiskausi päättyi heinäkuun 1 p:nä⁷⁾, ja sentähden oli kaupunginviranomaisten vapaassa vallassa mainitusta päivästä lähtien, joksi rahatoimikamari oli irtisanonut aikaisemmin voimassa olleen vuokrasopimuksen, harkintansa mukaan käyttää aluetta, oli kamari käsiteltäväksi ottanut kysymyksen ja kaupunginvaltuustolle lähettänyt mietinnön⁸⁾ siitä, voitiinko ja millä ehdoilla haltijan käyttöoikeutta pitentää.

Asiassa kuultuina olivat asiantuntijat olleet yhtämieltä veistämöliikkeen tarpeellisuudesta, ja mielipiteet erosivat ainoastaan mikäli koski aikaa, jonka kuluessa tuollaista liikettä saisi puheenalaisella alueella edelleen harjoittaa, sekä vuokramaksua. Rahatoimikamari yhtyi molemmissa näissä kohdin kaupungin yleisten töiden hallituksen tekemään ehdotukseen viiden vuoden vuokra-ajasta ja 60,000 markan vuokramaksusta. Kamarin mielestä oli lyhytnäköistä ainiaaksi teollisuustarkoitukseen luovuttaa näin kallisarvoinen ja huomattavalla paikalla sijaitseva alue, joka sitä paitsi ahtautensa vuoksi teki liikkeen vastaisen kehittämisen mahdottomaksi. Tämän teollisuuden säilyttäminen ei ollut kaupungille taloudelliselta kannalta edullista, syystä ettei käytettävänä olevan alan jäljellä olevaa osaa siinä tapauksessa voitaisi saattaa tyydyttävään kulkuyhteyteen rajakkaisten kaupunginosien kanssa, minkä johdosta se jäisi verraten arvottomaksi, kun taas itse teollisuudesta ei voitaisi saada tuloa, joka kohtuullisesti vastaisi kaupungin alueesta maksamaa hintaa. Mikäli kamari oli paikalla toimittamassaan katsastuksessa voinut havaita, pitäisi vuokraajan voida käyttää viidenkin vuoden vuokratuottoa, koska ei näkynyt olevan pakottavaa tarvetta teettää uutisrakennuksia, jotka vaatisivat pitempää kuoletusaikaa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 40 §. — ²⁾ S:n 24. 8. 41 §. — ³⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 21. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 44 §. — ⁵⁾ S:n 23. 2. 13 §. — ⁶⁾ S:n 9. 2. 11 §. — ⁷⁾ Ks. 1915 vuod. kert. siv. 17. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 21.

Vaikka rahatoimikamari ei pitänyt sopivana, että laivaveistämöalueen käyttöoikeus ratkaistiin viittä vuotta pitemmäksi ajaksi, huomautti kamari olevan tärkeää ryhtyä toimenpiteisiin toisen veistämöliikkeen sopivan paikan hankkimiseksi, joka vastedes voisi korvata usein mainitun alueen. Tämän paikan tulisi sijaita syvän, myöhään jäätyvän veden sekä rautatieraiteden vierellä, ja ehdotti kamari sopivina tähän tarkoitukseen sekä Katajanokan itäosaa että sitä laajaa aluetta, minkä vastainen suurmerisatama tulisi käsittämään kaupungin lounaisosassa. Kun lisääntynyt satamaliikenne niinkään vaati laajempaa veistämöliikettä, piti kamari molempia mainittuja paikkoja vastedes tarpeellisina ja esitti senvuoksi, että ryhdyttäisiin neuvotteluihin valtion kanssa ensinmainitun paikan ottamisesta kaupungin haltuun sekä että kaupungin yleisten töiden hallitukselle annettaisiin tehtäväksi Länsisataman laitoksia suunnitellessaan varata laivaveistämölle sopiva paikka.

Esiteltäessä rahatoimikamarin yllä selostettua esitystä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto pitentää Helsingin laivatelakka osakeyhtiön vuokraoikeuden n. s. laivaveistämöalueeseen heinäkuun 1 p:stä 1921 heinäkuun 1 p:ään 1931 seuraavin ehdoin:

1) vuotuinen vuokramaksu on 60,000 markkaa;

2) jos kaupunki haluaa teettää tien veistämöalueen ympäritse rantaan Kalliolinnan huvilan kohdalle, on yhtiö velvollinen hallustaan luovuttamaan vuokrasopimuksen oheisessa kartassa osoitetun, n. 570 m² laajuisen alueen vuokran huojustumatta. Toiselta puolen on yhtiöllä oikeus, milloin haluaa, vuokramaksun kohoamatta, ottaa haltuunsa veistämöalueen etelärajan ja tien välinen, n. 430 m²:n laajuinen alue.

3) Helsingin laivatelakka osakeyhtiö luovuttaa heti kaupungille vuokraoikeuden Merholman huviloihin n:o:ihin 1, 3, 4 ja 5, 90,000 markaksi arvioidusta omaan kustannusten hinnasta;

4) vuokraajalle myönnetään oikeus saada vuokrakauden päätyttyä, ellei kaupunki siihen aikaan halua käyttää aluetta muulla tavoin, vuokrata se edelleen 5 vuoden ajaksi vuokramaksusta, minkä kaupunki silloin määrää.

Edelleen päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto yllämainittujen Merholman huvilain lunastushinnan maksettavaksi etuantina kaupunginkassasta ja antoi rahatoimikamarin toimeksi tehdä ehdotuksen varain lopullisesta osoittamisesta.

Tämän yhteydessä päätti¹⁾ valtuusto kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta satamalaitteita kaupungin lounaisosaan suunnitellessaan varaamaan laivaveistämölle tarpeellisen paikan.

Mustikkamaan veistämöalueen vuokraus. Kaupunginvaltuusto valtuutti²⁾ rahatoimikamarin, siinä tapauksessa että Helsingin meripelastusosakeyhtiön ja Aktiebolaget nya varvet yhtiön konkurssipesän kanssa voitiin saada aikaan sopimus alueella aikaisemmin harjoitetun veistämöliikkeen jatkamisesta, Helsingin meripelastusosakeyhtiölle vuokraamaan puheenalaisen alueen, huomioonottamalla että vuokraoikeutta sai nauttia, niin kauan kuin veistämöliikettä paikalla harjoitetaan, ei kuitenkaan 15 vuotta kauempaa, sekä että tehdasalueen vuosivuokra määrättiin 1:50 markaksi m²:ltä eli 40,500 markaksi ja alueeseen kuuluvan asuntotontin vuosivuokra 50 penniksi m²:ltä eli 3,875 markaksi. Samalla määräsi²⁾ valtuusto, että kaupungin tarjous vuokrata puheenalainen alue yhtiölle on kaupunkia velvoittava syyskuun 1 p:ään s. v., joten siis yhtiön on rahatoimikamarin kanssa tehtävä sopimus ennen mainittua päivää.

¹⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 15 §. — ²⁾ S:n 23. 3. 22 §.

Kun Helsingin meripelastusosakeyhtiön ja Aktiebolaget nya varvet yhtiön konkurssipesän kanssa käydyt neuvottelut kuitenkin jäivät tuloksettomiksi, ehdotti rahatoimikamari, että se saisi jollekin toiselle päteväälle hakijalle vuokrata koko puheenaolevan alueen kaupunginvaltuuston määräämin, yllä selostetuin ehdoin, mutta valtuusto epäsi¹⁾ esityksen, koska sen mielestä näytti sopivalta nyt toteuttaa valtuuston aikaisemmin tekemä päätös²⁾ Mustikkamaan luovuttamisesta kansanpuistoksi.

Erinäisten Sörnäsän niemekkeen alueiden vuokraus. Kaupunginvaltuusto valtuutti³⁾ rahatoimikamarin A. Parviainen & C:o osakeyhtiölle kymmenen vuoden ajaksi, huhtikuun 1 p:stä lukien, vuokraamaan Sörnäsän niemekkeeltä, n. 290 m²:n laajuisen alueen, jolla sijaitsi n. s. rautatien tavarasuoja, 2,400 markan vuosivuokrasta, sekä edellä mainitun alueen viereisen, n. 280 m²:n laajuisen maa-alueen, missä mainitun toiminimen omistama tavarasuojia sijaitsi, 3,600 markan vuosivuokrasta.

Arabian y. m. alueiden vuokraus. Sittenkun Arabia porslinsfabriksaktiebolag niminen yhtiö oli anonut eräiden käyttämiensä maa-alueiden vuokraoikeuden pitentämistä sekä alueensa laajentamista, perustellen esitystään sillä, että yhtiö aikoi käydä huomattavasti laajentamaan tehdasliikettään sekä teettämään uutisrakennuksia, päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa rahatoimikamarin, edellyttäen että voimassa olevat Arabia porslinsfabriksaktiebolag yhtiön hallussa olleita maa-alueita koskevat vuokrasopimukset maaliskuun 1 p:ltä 1909⁵⁾ ja heinäkuun 12 p:ltä 1920⁶⁾ julistettiin mitättömiksi, yhtiölle kolmella eri sopimuksella vuokraamaan: 1) laaditussa kartassa kirjaimilla a-b-c-d osoitetun Arabian alueen sekä samassa kartassa kirjaimilla c-f-g-h merkityn Kanaanmaan alueen tammikuun 1 p:stä 1921 joulukuun 31 p:ään 1960 30,000 markan vuosivuokrasta; 2) mainitussa kartassa kirjaimilla f-g-i-j merkityn rantakortteli n:o 6 nimisen alueen niinikään tammikuun 1 p:stä 1921 joulukuun 31 p:ään 1960 3,600 markan vuosivuokrasta; sekä³⁾ useasti mainitussa kartassa kirjaimilla i-j-l-k merkityn alueen 5 vuodeksi, helmikuun 1 p:stä 1922 lukien, 600 markan vuosivuokrasta.

Lisäehdoiksi määräsi kaupunginvaltuusto:

että, jos kaupunki vuokrakauden kuluessa liikenneväyläin, katujen, rautatieraitteiden, rantasiltain y. m. teettämistä tai maanpäällisten tai maanalaisten johtojen, minkäläaatuisten tahansa, rakentamista varten tarvitsee vuokra-alueen jonkin osan, yhtiö velvoitetaan 6 kuukauden kuluttua irtisanomisesta suhteellista vuokran huojistusta vastaan kaupungin vapaasti käytettäväksi luovuttamaan tähän tarpeellisen maan, tulematta kuitenkaan maanalaisien johtojen vuoksi tuollainen huojistus kysymykseen;

ettei rantakorttelissa n:o 6 saa teettää uutisrakennustöitä hankkimatta siihen lupaa maistraatilta ja rahatoimikamarilta; sekä

että vuokraajan tulee sitoutua pitämään asuntotarkoituksiin käytettävät rantakorttelin n:o 6 osat siistissä kunnossa ja mikäli mahdollista pysyttämään alue puisto-alueen luontoisena.

Erään Häisen Pihlajasaaren alueen vuokraus. Sittenkun Nobel-Standard osakeyhtiö Suomessa oli rahatoimikamarilta anonut, että yhtiölle siirretäisiin Itäisen Pihlajasaaren vuokraoikeus ja että se saisi mainitun saaren itäniemekkeelle rakentaa bentsiinisäiliön, oli kamari vaatinut lausuntoa kau-

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 22 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 45. — ³⁾ Valt. pöytäk. 13. 4. 14 §. — ⁴⁾ S:n 14. 12. 19 §. — ⁵⁾ Ks. 1908 vuod. kert. siv. 40. — ⁶⁾ S:n 1920 vuod. kert. siv. 25.

pungin yleisten töiden hallitukselta ja palomestarilta. Antamassaan lausunnossa ehdotti hallitus hakijan anomuksen evättäväksi, huomauttaen, että Pihlajasaaren käyttäminen bentsiini- ja petroolivarastopaikkana arveluttavasti häritsisi satamarakennussuunnitelmaa, jonka mukaan tuollaiset varastot olisi sijoitettava kaupungin itäisille alueille, toistaiseksi Sörnäsiniemelle ja vastedes ehkä Hertonäsiin. Palomestarin mielestä ei tulen vaaraan nähden olisi sallittava lisätä Sörnäsiniemelle jo olevia tulenarkoja öljyvarastoja.

Asiaa kaupunginvaltuustossa esiteltäessä valtuusto rahatoimikamarin esityksestä päätti¹⁾ valtuuttaa kamarin vuokraamaan 15 vuoden ajaksi, tammikuun 1 p:stä lukien, Nobel-Standard osakeyhtiö Suomessa nimiselle yhtiölle 10,000 m²:n laajuisen alueen Itäiseltä Pihlajasaarelta 20,000 markan vuosivuokrasta, 2,000 tonnia vetävän bentsiinisäiliön sinne rakentamista varten.

Osakeyhtiön tekemän anomuksen vuokran huojuamisesta 10,000 markkaan valtuusto epäsi²⁾.

Sittenkun osakeyhtiö kuitenkin oli ilmoittanut tulevansa toimeen jonkin verran pienemmällä, n. 5,000—6,000 m²:n laajuisella alueella, valtuutettiin³⁾ rahatoimikamari, peruuttamalla aikaisempi sopimus, tekemään uusi sopimus yhtiön kanssa, jolloin vuokramaksu oli vahvistettava samaksi määräksi eli 2 markaksi m²:ltä, kuten ensin tehdyssä sopimuksessa.

Erään Hanaholman osan vuokraus. Sittenkun Asfaltaktiebolaget Aleks. Pelander nimiselle yhtiölle oli vuokrattu⁴⁾ Hanaholman tilus n:o 89, mutta yhtiö sittemmin oli Osakeyhtiö Kallio & Saran kanssa tehnyt sopimuksen erään mainitun saaren eteläisellä niemikkeellä olevan öljysäiliön myymisestä viimeainitulle yhtiölle, anoi Osakeyhtiö Kallio & Sara saada vuokrata mainitun kirjaimella A. merkityn niemekkeen.

Kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ alueen erotettavaksi eri vuokra-alueeksi sekä valtuutti rahatoimikamarin Osakeyhtiö Kallio & Saralle vuokraamaan litt. A. merkityn osan Hanaholmaa tammikuun 1 p:stä 1922 vuoden 1936 loppuun, ollen vuosivuokra tammikuun 1 p:stä 1922 joulukuun 31 p:ään 1926 5,000 markkaa, tammikuun 1 p:stä 1927 joulukuun 31 p:ään 1931 7,500 markkaa sekä tammikuun 1 p:stä 1932 joulukuun 31 p:ään 1936 10,000 markkaa, sekä muutoin sillä ehdolla, että alueelle rakennetussa säiliössä ei saa säilyttää I luokkaan kuuluvia tulenarkoja öljyjä, niinkuin bentsiiniä, gasoliinia y. m. ja että tarpeellisen matkan päähän öljysäiliöstä rautabetonista teetetään kaupungin palopäällikön hyväksymä, riittävän korkea ja läpäisemätön suojustuuri.

Samalla määräsi⁶⁾ kaupunginvaltuusto, että Hanaholman muun osan vuokraajan Asfaltaktiebolaget Aleks. Pelanderin on suoritettava 12,000 markkaan huojuistettu vuokra ensimmäiseltä, 18,000 markkaan huojuistettu vuokra toiselta sekä 24,000 markkaan huojuistettu vuokra kolmannelta viisivuotiskaudelta.

Erään Töölön maa-alueen vuokraus. Kaupunginvaltuusto valtuutti⁶⁾ rahatoimikamarin Aktiebolaget Bollplan yhtiölle vuokraamaan yhtiön vuonna 1916 Töölöstä vuokraaman maa-alueen⁷⁾ viereisen alueen, seuraavin ehdoin:

1) Kaupunki luovuttaa alueen vuokravapaasti tammikuun 1 p:stä 1921 tammikuun 1 p:ään 1947.

2) Yhtiö on velvollinen 3 vuoden kuluttua alueiden haltuun ottamisesta panettamaan kaikki niille aikomansa laitokset täyteen kuntoon, kaupungin

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 28 §. — ²⁾ S:n 23. 2. 39 §. — ³⁾ S:n 11. 5. 31 §. — ⁴⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 26. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 19. 10. 9 §. — ⁶⁾ S:n 23. 3. 7 §. — ⁷⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 33.

viranomaisten tarkastettaviksi ja hyväksyttäväksi alistamaan kaikki niiden piirustukset ja kustannusarviot sekä aina pitämään laitokset täysin hyvässä kunnossa.

3) Kaupunki on velvollinen omalla kustannuksellaan poistamaan puheenalaisella alueella sijaitsevat taimistot, jalkapallokenttää II ympäröivän juoksuratain alueella sijaitsevat niin pian kuin se kasveja vahingoittamatta voi käydä päinsä sekä muut taimistot viimeistään 5 vuoden kuluessa tammikuun 1 p:stä 1921.

4) Kaupungilla on oikeus tarpeen vaatiessa teettää viemärijohto heti ison jalkapallokentän itäpuolitse heitto- ja hyppyratain sivuitse Fredrikserintielle.

5) Yhtiön tulee varata kansakoululapsille ja urheilujärjestöille tilaisuus joko maksutta tai vähäisestä maksusta käyttää urheilukenttiä ja muita laitoksia.

6) Yhtiö on velvollinen kesäiseen aikaan maksutta luovuttamaan alueen osia tässä osassa kaupunkia toimiville lastenseimille, kansanlastentarhasiirtoille ja muille samantapaisille liittymille. Määräaikoina päivästä on yleisöllekin suotava tilaisuus vähäisestä, pääasiallisesti tarpeellisten vartijain palkkaamiseen käytettävästä maksusta käyttää sopivia alueen osia kävelypaikkana.

7) Yhtiö on velvollinen, jos kaupunki vaatii, 10 vuoden kuluttua vuokrauden alusta lukien vuoden kuluessa irtisanomisesta luovuttamaan hallustaan mainitun alueen kaikkine siinä olevine, 2) kohdassa mainitun ajan kuluessa teetettyine laitoksineen kaupungin käytettäväksi yhtiön omia kustannuksia vastaavasta rahakorvauksesta, pois luettuna vuotuista kuoletusta 3.3 % kustannusten alkuperäisestä määrästä.

8) Kaupunki sitoutuu vuokrauden päättyessä samoin ehdoin, mitkä edellisessä 7) kohdassa tarkemmin mainitaan, lunastamaan kaikki 2) kohdassa mainitun ajan kuluessa rakennetut laitokset, lukuunottamatta jalkapallo-, leikki-, juoksu ja- tennisratoja y. m. s. laitteita, jotka siirtyvät maksutta kaupungin haltuun.

Erään Ison Pässin saaren alueen vuokraus. Helsingfors segelklubb niminen seura oikeutettiin ¹⁾ 10 vuoden ajaksi, tammikuun 1 p:stä 1925 lukien, vuotuisesta 100 markan vuokramaksusta vuokraamaan eräs Ison Pässin saaren alue sillä ehdolla että, ellei kaupunki vuokrauden päättyessä tarvitse aluetta, vuokrauden saa pitentää 10 vuodella, sekä että klubi laitteitaan teettäessään sekä aluksia sijoittaessaan ja ankkuroidessaan noudattaa kaupunginviranomaisten antamia määräyksiä. Sen ohessa määräsi ¹⁾ valtuusto, että alueen lopullinen raja on määrättävä yksissä neuvoin edellämainttujen viranomaisten kanssa.

Eräitten Käpylän ja Vallilan alueitten vuokraus. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että seuraaville osuuskunnille ja osakeyhtiöille vuokrattaisiin 50 vuodeksi 1 pennin vuosivuokrasta m²:ltä allamainitut alueet: Asunto osuuskunta Kävyille r. l. 6,187 m² laajuinen alue Käpylän korttelista n:o 820; Helsingin vuokralaisyhdistyksen Asunto-osuuskunta Käpylälle r. l. kortteli n:o 813 sekä osa Käpylän kortteleista n:ot 808 ja 816; Asunto-osuuskunta Vanajalle r. l.; Vallilassa sijaitsevat Vanajantien tontit n:ot 16 ja 18 Aktiebolaget Åshaka-yhtiölle; Inarintien tontti n:o 33 Vallilan asunto-osuuskunnalle r. l. Vanajantien tontit n:ot 4, 6, 8, 10, 12 ja 14; sekä Asunto-osuuskunta Haavalle r. l. 1,170 m²:n laajuinen alue Käpylän korttelista n:o 808. Raha-toimikamarin tehtäväksi annettiin ryhtyä päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 25. 5. 7 §. — ²⁾ Sin 9. 2. 46 §, 15. 6. 45 § ja 16. 11. 12 §; vrt. tätä kert. siv. 123.

Rahatoimikamari valtuutettiin¹⁾ tehtailija H. Peltolalle 10 vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1922 lukien vuokraamaan laaditussa kartassa kirjainilla x-y-z-ä merkitty Vallilan korttelista n:o 6 sijaitseva maa-alue 5,600 markan vuosivuokrasta.

Alppilan viereisen alueen vuokraus. Kaupunginvaltuuston vuonna 1913 tekemällä päätöksellä²⁾ oli silloiselle Alppila nimisen ravintolan haltijalle N. Noschikselle myönnetty n. 900 m²:n laajuisen mainitun ravintolan viereisen alueen vuokraoikeus ainoastaan Alppilan ravintolan vuokraajan ja hänen perheensä sekä ravintolan henkilökunnan asunnoiksi aiotun rakennuksen teettämistä varten sinne; myöhemmin suoritettussa ravintolan vuokraoikeuden siirrossa tämä alue ei kuulunut siirtosopimukseen. Vuokrasopimuksen määräyksen mukaan tuli kaupungin Alppilan vuokraoikeuden päättyessä lunastaa yllämainittu huvilarakennus sen rakennusarvosta, kolmen jäävittömän miehen arvioinnin mukaan, ja olikin siinä tarkoituksessa valittu katsastusmiehet ja arviointi toimitettu, ilman että kuitenkaan oli päästy yksimielisyyteen rakennuksen arvosta. Sittenmin oli Alppilan uusi vuokraaja, Aktiebolaget Alphyddan yhtiö anonut, että sille luovutettaisiin useasti mainitun alueen käyttöoikeus sekä, edellyttäen anomukseen myönnyttävän tehnyt alustavan sopimuksen alueelle teetetyn asuinrakennuksen ostamisesta.

Rahatoimikamarin esityksestä, joka oli sitä mieltä, ettei aluetta voitaisi järkipärisesti käyttää muutoin kuin liittämällä se Alppilaan, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto Aktiebolaget Alphyddan yhtiölle kesäkuun 1 p:ään 1927 luovuttaa puheenaolevan alueen seuraavin ehdoin:

1) vuosivuokra on 1,000 markkaa ja maksetaan edeltäpäin;

2) puheenalaisella alueella sijaitsevassa rakennuksessa ei saa harjoittaa ravintolaliikettä;

3) vuokraajalla on oikeus, sittenkuin vuokramaksun määrästä on tehty uusi sopimus, pitää mainittua aluetta hallussaan myöskin kesäkuun 1 p:n 1927 jälkeen, niin kauan kuin hän on Alppilan vuokraajana;

4) Helsingin kaupungilla on oikeus Alppilan vuokraoikeuden lakatessa lunastaa edellä mainittu asuinrakennus sen rakennusaikaisesta arvosta, jonka arvioi kolme jäävittömää miestä, joista rahatoimikamari ja vuokraaja kumpikin valitsevat yhden ja nämä yhteisesti kolmannen. Jolleivät kuitenkaan arviomiehet voi vaalista sopia, valitsee kolmannen arviomiehen Helsingin raastuvanoikeuden ensimmäinen osasto tai lähinnä sitä vastaava laitos.

Eräitten Greijuksen alueitten vuokraus. Rahatoimikamari valtuutettiin⁴⁾ vuokraamaan työmies K. V. Rannalle 10 vuoden ajaksi, kesäkuun 1 p:stä 1921 lukien, asuntotarkoituksiin eräs Greijuksen Punamäellä oleva 1,860 m²:n laajuinen alue 250 markan vuosivuokrasta.

Rahatoimikamari valtuutettiin⁵⁾ niinikään leipuri A. Vätilälle vuokraamaan n. 1.8 ha:n laajuinen Greijuksen maa-alue, joka aikaisemmin oli ollut vuokrattuna Arbetets vänner yhdistykselle siirtolapuutarhan paikaksi, heinäkuun 1 p:stä 1922 kesäkuun 30 p:ään 1930 ja 900 markan vuosivuokrasta heinäkuun 1 p:ään 1925 sekä 1,125 markan vuosivuokrasta vuokratuuden loppuosalta, ollen vuokraaja velvollinen vuonna 1922 kaupunginkassaan suorittamaan sen 900 markan vuosivuokran, jonka edellinen vuokraaja oli jättänyt maksamatta vuodelta 1920.

Erään Meilansin alueen vuokraus. Kaupunginvaltuusto valtuutti⁶⁾ rahatoimikamarin rouva O. Aikalalle 5 vuodeksi, 1922 vuoden alusta lukien, vuok-

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 10. 5 §. — ²⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 24. — ³⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 16 §. — ⁴⁾ S:n 11. 5. 16 §. — ⁵⁾ S:n 24. 8. 16 §. — ⁶⁾ S:n 24. 8. 14 §.

raamaan 1.2 ha:n laajuisen osan Meilansin viljelyspalstaa n:o 37 550 markan vuosivuokrasta.

Erään Oulunkylän tonttipalstan vuokraus. Rahatoimikamari valtuutettiin ¹⁾ Oulunkylän kunnalle luovuttamaan Oulunkylän itäisen huvilaryhmän tonttipalsta n:o 59 1946 vuoden loppuun, 1 markan vuosivuokrasta sekä sillä edellytyksellä, että alue käytetään kansakoulun, kunnalliskodin tai sairaalan tonttipaikaksi.

Erään Hertonäsin alueen vuokraus. Myöntyen ²⁾ Kone- ja siltarakennusosakeyhtiön huoltokonttorin henkilökunnan anomukseen saada puistoksi ja mahdollisesti koulupuutarhaksi vuokrata eräs Hertonäsin kanavan viereinen alue, kaupunginvaltuusto valtuutti ²⁾ rahatoimikamarin mainitun huoltokonttorin kanssa tekemään sopimuksen seuraavin ehdoin: vuosivuokra on 100 markkaa ha:lta; vuokraaja on velvollinen kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisesta suhteellista vuokranhuojistusta vastaan kaupungin käytettäväksi luovuttamaan sen tarpeisiin tarvittavat osat alueesta; että kaupungin laitoksia ja Hertonäsin tilaa ei estetä tarpeen tullen käyttämästä alueella sijaitsevaa laivasiltaa; sekä että vuokraaja vastaa järjestyksen ylläpitämisestä alueella ja valvoo, että alueella olevia puita, pensaita, aitoja ja laitoksia ei vahingoiteta.

Erinäisten Reimarsin tilan viljelyspalstain vuokraus. Rahatoimikamari valtuutettiin ³⁾ korkeintaan 10 vuoden ajaksi kamarin yksissä neuvoin maatala-valiokunnan kanssa vahvistamaa vuokraa vastaan maanviljelystarkoituksiin antamaan vuokralle laaditussa kartassa tarkemmin osoitettu alue rautatie-linjan pohjoispuolella sijaitsevaa Reimarsin tilan viljelysmaata sillä ehdolla että, jos kaupunki omiin tarkoituksiinsa tarvitsee jotakin vuokra-alueen osaa, vuokraaja on velvollinen suhteellista vuokranvähennystä vastaan kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisesta luovuttamaan mainitun osan kaupungin käytettäväksi.

Erään Boxbackan alueen vuokraus. Rahatoimikamari valtuutettiin ⁴⁾ 5 vuoden ajaksi Helsingin pitäjän eteläiselle suojeluskunnalle vuokraamaan eräs Boxbackan alue urheilukentän paikaksi 300 markan vuosivuokrasta.

Tarjoilukojupaikkain vuokraus. Rahatoimikamarin päätöksen johdosta, että kesäkuun 1 p:stä lähtien kahvikojuoikeuksia annettaisiin ainoastaan eri harkinnan mukaan suurehkojen työmaiden vierellä olevien kofujen haltijoille, anoi 25 tarjoilukojunhaltijaa kaupunginvaltuustolta kamarin edellä mainitun päätöksen kumoamista, huomauttaen sen toteuttamisen merkitsevän sitä että hakijoilta riistettiin heidän toimeentulonsa.

Antamassaan lausunnossa huomautti rahatoimikamari terveydenhoitolahtakunnan kamarille esittäen, että puheenaolevat kojut poistettaisiin, koska ne eivät tyydyttäneet terveydenhoitojärjestyksen vaatimuksia, tai ellei se käynyt päinsä, ankarampia ehtoja asetettaisiin oikeuksia annettaessa tuollaisen kofujen pitämiseen. Omasta puolestaan huomautti kamari, että myyntikofuja oli alkuaan perustettu tyydyttämään kaupungin laitaosien tarvetta, niissä kun ei ollut myymälöitä ja koska ne kulkuyhteyteen nähden kaupungin keskustan kanssa olivat huonommassa asemassa. Sittenkun taajaan rakennettuja kaupunginosia oli syntynyt seutuihin, missä kahvikojuoikeuksia oli myönnetty, sekä lukuisia myymälöitä ja kahviloita oli avattu, ei kofuilla enää ollut mitään tarvetta tyydytettävänä. Jo vuonna 1919 päätti rahatoimikamari, että

¹⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 18 §. — ²⁾ S:n 21. 9. 11 §. — ³⁾ S:n 21. 9. 5 §. — ⁴⁾ S:n 2. 11. 9 §.

annetut kahvikoujuoikeudet pidennettäisiin ainoastaan kesäkuun 1 p:ään 1921, joka päätös ilmoitettiin myöskin näitten kojujen omistajille, joten heillä siis oli ollut tilaisuus kahden vuoden aikana hankkia itselleen toisia toimeentulomahdollisuuksia.

Hyväksyen rahatoimikamarin toimenpiteet kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hylätä valitukset.

Pitennetty vuokraoikeus. Kaupunginvaltuusto valtuutti rahatoimikamarin seuraavissa tapauksissa myöntämään pitennetyt vuokraoikeudet:

Kinnekulun tiluksen n:o 56 a itäosan vuokraajille, kapteeni K. M. Björklund vainajan oikeudenomistajille, mainittuun tilukseen 10 vuodeksi, 1922 vuoden lopusta lukien 2,000 markan vuosivuokrin ja sillä ehdolla, että hakijat luopuvat voimassa olevan vuokrasopimuksen mukaisesta oikeudesta vuokrauden päättyessä saada kaupungilta korvausta tilukselle teetetyistä rakennuksista sekä sitoutuvat, siinä tapauksessa että kaupunki katua, satamalaitetta tai muuta yleistä tarkoitusta varten tarvitsi jotakin vuokra-alueen osaa, suhteellisesta vuokramaksun huojistuksesta kuuden kuukauden kuluttua irtisanomisesta kaupungille luovuttamaan töitä varten tarpeellisen maan²⁾;

tiluksen n:o 56 a itäosan, Miramarin, vuokraajille, rouville E. Strukelille ja E. Alfthanille mainittuun tilukseen 10 vuodeksi, 1922 vuoden lopusta lukien, 2,400 markan vuosivuokrasta tammikuun 1 p:n 1923 ja tammikuun 1 p:n 1928 väliseltä ajalta ja 3,000 markan vuosivuokrasta tammikuun 1 p:n 1928 ja tammikuun 1 p:n 1933 väliseltä ajalta sekä muutoin sillä ehdolla, että vuokraajat sitoutuvat, siinä tapauksessa että kaupunki katua, satamalaitosta tai muuta yleistä tarkoitusta varten tarvitsee jotakin vuokra-alueen osaa suhteellisesta vuokranhuojistuksesta kuuden kuukauden kuluttua irtisanomisesta kaupungille luovuttamaan tätä varten tarpeellisen maan³⁾;

Emma Mäkisen koti nimiselle säätiölle VII kaupunginosan korttelin n:o 183 erääseen osaan 2 vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä 1921 lukien 100 markan vuosivuokrasta⁴⁾;

Hermannissa sijaitsevan Orionkadun asuntotontin n:o 3 vuokraajalle A. Virtaselle mainittuun tonttiin 1924 vuoden loppuun 720 markan vuosimaksusta⁵⁾;

Helsingin makasiiniosakeyhtiölle Jätkäsaareen suunniteltuun tavara-suojaan 25 vuodeksi, heinäkuun 1 p:stä 1944 lukien, jolloin aikaisempi vuokraus päättyy, mainittuna ajankohtana vahvistettavasta vuokramaksusta⁶⁾;

Osakeyhtiö Immanuelille (pelastusarmeijalle) XI kaupunginosan kortteliin n:o 330 1930 vuoden loppuun vuokramaksutta sillä ehdolla, että siellä voimassa pidetään miesten yömajalaa ja kansankeittolaa sekä että rahatoimikamarille varataan oikeus tarkastaa maksu, joita pelastusarmeija kantaa yömajalansa käyttäjiltä⁷⁾;

puuseppä J. F. Storille Toukolan XII korttelin asuntotonttiin n:o 6, joulukuun 31 p:stä 1921 1940 vuoden loppuun sillä ehdolla että vuokramaksu määrätään 2,400 markaksi tammikuun 1 p:n 1922 ja tammikuun 1 p:n 1931 väliseltä ajalta ja vuokratuuden jäljellä olevalta ajalta 3,600 markaksi sekä että kaupungille varataan oikeus vuokramaksun huojistumatta tarpeen mukaan järjestää tontin rajoja⁸⁾;

rouva F. J. S. Forsbergille Toukolan IX korttelin asuntopalstaan n:o 7 tammikuun 1 p:stä 1921 1940 vuoden loppuun sillä ehdolla, että vuokramaksu

¹⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 40 §. — ²⁾ S:n 26. 1. 25 §. — ³⁾ S:n 26. 1. 27 §. — ⁴⁾ S:n 9. 2. 40 §. — ⁵⁾ S:n 9. 3. 36 §; vrt. 1919 vuod. kert. siv. 27—28 — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 13. 4. 24 §. — ⁷⁾ S:n 13. 4. 54 §. — ⁸⁾ S:n 27. 4. 11 §.

vahvistetaan 1,200 markaksi vuokrakauden alkupuoliskolta ja 1,800 markaksi sen jälkipuoliskolta sekä että kaupungille varataan oikeus vuokramaksun huojistumatta tarpeen tullen järjestää tontin rajoja ¹⁾;

musiikkimajuri A. Apostolille Humaliston asuntopalstaan n:o 7 1931 vuoden loppuun 4,000 markan vuosivuokrasta pitennetyltä vuokrakaudelta sekä sillä ehdolla, että vuokraaja sitoutui kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisesta vuokran huojistumatta kaupungin vapaasti käytettäväksi luovuttamaan kaduntasoiutuksiin ehkä tarvittavat palstan osat ja omalla kustannuksellaan poistamaan näillä sijaitsevat rakennukset ²⁾;

leskirouva M. F. Skogsterin perillisille Toukolan XIV korttelin tonttiin n:o 3 1922 vuoden alusta 1940 vuoden loppuun 1,400 markan vuosivuokrasta joulukuun 31 p:ään 1930 asti ja 2,100 markan vuosivuokrasta vuokrakauden jäljellä olevalta ajalta ³⁾;

puutarhuri O. Rosenbergille Laakson viljelyspalstaan n:o 9 tammikuun 1 p:stä 1921 tammikuun 1 p:ään 1927 2,400 markan vuosivuokrasta sillä ehdolla, että vuokraaja 1922 vuoden kuluessa panettaa alueella olevat rakennukset asianmukaiseen kuntoon ⁴⁾;

talonmistaja A. G. Anderssonille Toukolan korttelin n:o 1 tonttiin n:o 1 1921 vuoden lopusta tammikuun 1 p:ään 1941 1,800 markan vuosivuokrasta ollen vuokraaja velvollinen tarpeen vaatiessa ennen vuokrakauden päättymistä kuuden kuukauden kuluttua irtisanomisesta palauttamaan koko alueen tai osan siitä kaupungin vapaasti käytettäväksi vuokramaksun suhteellista huojistusta vastaan ⁵⁾;

kauppias Chr. Bogdanoffin perillisille Toivo W. n:o 49 pohjoispuoliseen asuntonttiin 5 vuodeksi, tammikuun 1 p:stä 1922 lukien, 5,340 markan vuosivuokrasta ⁶⁾;

torppari E. Sohlille Hertonäsin Nybackan torppaan maaliskuun 12 p:ään 1926 aikaisemmasta vuokramaksusta, joka oli 104 miehen- ja 32 naisenpäivätyötä, ollen tämä vuokra kuitenkin lakisääteisessä järjestyksessä muutettava rahavuokraksi ⁷⁾. Samassa tilaisuudessa annettiin rahatoimikamarin tehtäväksi ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, että kaupunki heti mainitun vuokrakauden umpeen mentyä voi vapaasti käyttää torpan tilusta.

Läntisessä Kaivopuistossa olevien kaupungin omistamain huvilatonttien vuokraajain anottua saada joko lunastaa tontit omikseen tai vaihtoehtoisesti niiden vuokrauskausi pitennetyksi, päätti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto, pääasiassa yhtyen rahatoimikamarin asiasta tekemään ehdotukseen, hakijoille myöntää pitennettyä vuokraoikeutta mainittuihin tontteihin tammikuun 1 p:ään 1930, sillä ehdolla että asianomaisten tonttien vuokramaksut vuokrasopimusten uudistamisesta lähtien vahvistettiin seuraaviksi määräksi, nimittäin tontin n:o 1 4,800 markaksi, tontin n:o 1 a 4,950 markaksi, tontin n:o 2 6,300 markaksi, tontin n:o 3 7,200 markaksi, tontin n:o 4 4,500 markaksi, tontin n:o 5 6,750 markaksi, tontin n:o 6 4,500 markaksi ja velvoittamalla vuokraajat, siinä tapauksessa että kaupunki sitä ennen tarvitsi puheenalaisten tonttien osia satamaradan laajentamiseen tai uudestirakennuttamiseen, palauttamaan ne kaupungin vapaasti käytettäväksi vuoden kuluttua irtisanomisesta ja vuosivuokran vähenemättä. Samalla määräsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto tontin n:o 1 a vuosivuokramaksun ainoastaan 2,000 markaksi, niin kauan kuin sitä käytettiin yleisen oppilaitoksen paikkana.

¹⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 12 §. — ²⁾ S:n 11. 5. 21 §. — ³⁾ S:n 24. 8. 15 §. — ⁴⁾ S:n 2. 11. 3 §. — ⁵⁾ S:n 2. 11. 4 §. — ⁶⁾ S:n 16. 11. 8 §. — ⁷⁾ S:n 14. 12. 47 §; vrt. tätä kert. siv. 9. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 35 §.

Erään Mustikkamaan alueen vuokraoikeuden pitentäminen evätty. Mustikkamaan veneveistämöosakeyhtiön anomuksen, että yhtiön käyttämää Mustikkamaan veistämöaluetta koskeva vuokrasopimus, joka oli voimassa 6 kuukauden irtisanomisajoin, muutettaisiin siten, että vuokrakausi pitennettäisiin mieluummin 15 vuodeksi, kaupunginvaltuusto epäsi¹⁾, koska veistämö oli vastaisen kansanpuiston alueella.

Lupa järjestää moottoripolttoaineen jakeluasemia. Erinäisten liikkeiden anottua maistraatilta ja rahatoimikamarilta lupaa kaupunkiin sijoittaa moottoripolttoaineen jakeluasemia ja maistraatin, huomauttaen, ettei sillä ollut mitään muistuttamista anomuksiin myöntymistä vastaan, lähetettyä ne kaupunginvaltuustoon, päätti²⁾ valtuusto:

että viiteen asiakirjain oheisessa kartassa merkittyyn paikkaan saa sijoittaa Martinin-Hüneken, Bowserin tai Mackin järjestelmän mukaan rakennettuja bentsinin ja petrolin jakeluvarikkoja;

että mainitut paikat luovutetaan 3 vuodeksi rahatoimikamarissa toimittavalla julkisella huutokaupalla;

että koko vuoden avoinna pidettävään paikkain alin vuosivuokra on oleva 10,000 markkaa ja ainoastaan purjehduskautena käytettävään 6,000 markkaa;

että varikkoja ei saa rakentaa, ennenkuin maistraatti ja rahatoimikamari ovat hyväksyneet niiden yksityiskohtaiset piirustukset; sekä

että, jos rakennettu varikko osoittautuu sopimusaikana haitalliseksi kaupungille tai kaupunginasemakaavaan tehtävälle muutokselle, on varikon omistaja velvollinen heti käskyn saatuaan muuttamaan sen toiseen kaupunginviranomaisten osoittamaan paikkaan.

Vallilan ja Käpylän asuntotonttien muutetut vuokrasopimuskavaatukset. Sen johdosta että Käpylän ja Vallilan asuntotonttien vuokraajain oli osoittautunut vaikeaksi saada rakennuslainoja tonttien vuokraoikeuden kiinnitystä vastaan, kun kaupunki oli vuokrasopimuksissa varannut itselleen oikeuden sopimuksen irtisanomiseen ja tontille tehtyjen rakennusten lunastamiseen siinä tapauksessa että kaupunki tarvitsi tonttia tai vuokraaja kohtuuttoman korkeasta maksusta luovutti kiinteistön toiselle, esitti sosialilautakunta vuokraajain luoton saannin helpottamiseksi irtisanomista koskevan ehdon edellisessä tapauksessa poistettavaksi ja jälkimmäisessä tapauksessa täydennettäväksi sellaisella lisämääräyksellä, että kiinnityksenhaltija, jonka saatava ei tule lunastuksen tapahtuessa täysin maksetuksi, saa ottaa tiluksen haltuunsa maksamalla ne hypoteekkilainat, jotka kuutena ensimmäisenä vuonna tiluksen luovuttamisesta asuttavaksi on siihen kiinnitetty paremmalla oikeudella. Edelleen ehdotti sosialilautakunta puheenalaisissa sopimuskavaatuksissa olevaa asukkien pitämistä koskevaa ehtoa lievennettäväksi siten, että rahatoimikamari voi tässä kohden tehdä myönnytyksiä, joten vuokrasopimus tulisi niiden vahvistettujen rakennuslainasopimuskavaatusten mukaiseksi, joita käytetään lainoja myönnettäessä valtioneuvoston toukokuun 6 p:nä 1920³⁾ tekemän päätöksen mukaisesti. Kaupunginvaltuusto myöntyi⁴⁾ esitykseen.

Lupa saada rakennuttaa ravintola- y. m. rakennuksia Mustikkamaille. Helsingin työväenyhdistyksen r. y. anottua lupaa saada rakennuttaa erinäisiä laitoksia Turholmaan tai jollekin muulle kaupungin omistamalle saarelle, päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto, pääasiassa rahatoimikamarin sitä varten laatiman ehdotuksen mukaisesti, oikeuttaa mainitun yhdistyksen Mustikkamaan saarelle rakennuttamaan ravintolan y. m. laitoksia seuraavin ehdoin:

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 49 §. — ²⁾ S:n 13. 4. 23 § ja 25. 5. 13 §. — ³⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 109. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 23. 2. 32 §. — ⁵⁾ S:n 27. 4. 31 §.

1) Yhdistys ylläpitää 15 vuoden aikana saarella ravintolaliikettä voimassa-olevien asetusten puitteissa, ollen yhdistyksellä yksinomainen oikeus harjoittaa sanottua ravintolaliikettä, kuitenkin niin, että saarelle saapuvilla yhdistyksillä ja seurueilla on oikeus rahatoimikamarin luvalla omille jäsenilleen tilapäisesti pitää tarjoilua.

2) Ravintola on pidettävä avoinna saarella käyvälle yleisölle ainakin kesäkuun 1 päivän ja lokakuun 1 päivän välisenä aikana.

3) Ravintolassa on tarjottava hyvin valmistettua ruokaa kohtuulliseen hintaan, jonka tulee olla sama kaikille ravintolassa kävijöille. Ravintolan palveluskunnan tulee osata käyttää kumpaistakin kotimaista kieltä.

4) Yhdistys on oikeutettu lisäksi rakentamaan saarelle tanssilavan, uima-suojia sekä mahdollisesti muita laitteita rahatoimikamarin luvalla ja osoit-tamille paikoille, ja sitoutuu yhdistys alistamaan kaupungin viranomaisten tar-kastettavaksi ja hyväksyttäväksi piirustukset sekä ravintola- että muita raken-nuksia ja laitteita varten kuin myös pitämään rakennukset ja laitteet hyvässä kunnossa. Saarella olevista laitoksista kannettavat maksut ovat joka vuosi rahatoimikamarin vahvistettavat.

5) Yhdistys ylläpitää hyvää järjestystä niin hyvin ravintolan kuin muit-ten rakentamiensa laitteiden alueella, noudattaen tässä suhteessa kaupungin antamia tahi vastedes annettavia määräyksiä ja järjestyssääntöjä; kuitenkin pidättää kaupunki itsellään oikeuden järjestyksen ylimpään valvontaan.

6) Kansanpuiston puhtaanapidosta alueilla, joissa yhdistys ylläpitää järjestystä, huolehtii yhdistys.

7) Työväenyhdistyksellä on oikeus kansanjuhlain pitoon 5 päivänä kesä-aikana, josta ilmoitus on tehtävä viimeistään huhtikuun ajalla rahatoimikama-rille. Muutoin antaa kamari luvan kenttään käyttöön tällaisia juhlia varten eri-koisesta pyynnöstä.

8) Yhdistys sitoutuu vuosittain maksamaan kaupungille edellä maini-tusta oikeudestaan 1,000 markkaa ensimmäisenä 5 vuotena, seuraavilta 5 vuo-delta 2,000 markkaa ja vuokrakauden viimeiseltä 5 vuodelta 3,000 markkaa.

9) Edellä sanotun ajan kuluttua tahi tämän välipuheen purettua on yhdistys velvollinen kaupungin niin vaatiessa ilman lunastusta poistamaan rakennuksensa ja laitoksensa.

10) Jos yhdistys rikkoo tässä välipuheessa olevia määräyksiä, on väli-puhe katsottava puretuksi.

11) Riitaisuudet, jotka voivat aiheutua tästä välipuheesta, jätetään sovintolautakunnan ratkaistavaksi, johon kaupunki valitsee yhden ja yhdistys yhden jäsenen, sekä nämä yhdessä kolmannen puheenjohtajaksi. Jolleivät riita-puolet sovi jäsenten tahi puheenjohtajan vaalista, valitsee jäsenet ja puheenjoh-tajan sovintolautakuntaan Helsingin kaupungin maistraatti.

12) Tämä sopimus ei velvoita kaupunkia rakentamaan Mustikkamaalle käytäviä tai kenttiä.

Laulu- ja soittojuhlan toimeenpaneminen. Kansanvalistusseuran yleisen laulujuhlan keskustoimikunnan anomuksen johdosta, saada kesäkuun 23 ja 26 p:n välisenä aikana Hesperian ja Hakaniemen puistoissa toimeenpanna laulu- ja soittojuhlan sekä että näihin puistoihin kaupungin kustannuksella teetetäi-siin erinäisiä rakennuksia ja laitteita, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto tähän tar-koitukseen luovuttaa edellämainitut puistot mainituiksi päiviksi sekä oike-uttaa keskustoimikunnan puheenaolevalle paikalle teettämään n. 112 m²:n

1) Valt. pöytäk. 13. 4. 50 §.

laajuisen soittolavan, ravintolapaviljongin sekä tarpeelliset penkit, kuitenkin sillä ehdolla, että näiden laitteiden piirustukset ennen työn käyntiin panoa alistettiin rahatoimikamarin tarkastettaviksi ja hyväksyttäväiksi sekä että työn suorittamisessa noudatettiin kaupungin viranomaisten antamia ohjeita. Sen ohessa päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto kaupungille lunastaa edellämainitut rakennukset suorittamalla 90 % niiden rakennuskustannuksista, kuitenkin enintään 90,000 markkaa, joka rahamäärä oli maksettava ennen elokuun loppua ja suoritettava kaupunginvaltuuston käyttövaroista.

Muihin puheenalaista tarkoitusta varten tarpeellisiin rakennustöihin nähden määräsi kaupunginvaltuusto, että ne oli keskustoimikunnan kustannettava, jolloin kaupunki sitoutui 85 %:lla ostohinnasta lunastamaan niihin käytetyn kelvollisen puuaineen joko tapulointuna tai, jos kaupungin yleisten töiden hallituksen harkinnan mukaan havaittiin kaupungille edullisemmaksi, purkamattomina rakennuksina.

Hevosten uittopaikan luovutus. Eläinsuojelusyhdistyksen tehtyä esityksen hevosten uittopaikkojen luovuttamisesta, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto tähän tarkoitukseen osoittaa paikan Sörnäsän niemekkeeltä, Kulosaaren sillan viereltä.

Helsingin talvimerenkulun helpottaminen. Merenkulkuhallitus oikeutettiin³⁾ maksutta käyttämään valtion jäänsärkijälaivoille tarpeellista hiilikenttää sekä maksutta saamaan vesijohtovettä näille jäänsärkijälaivoille.

Lupa korkeajännitteisjohdon rakentamiseen kaupungin maan poikki. Kaupunginvaltuuston oikeutettua⁴⁾ sähkölaitoksen tekemään sopimuksen sähkövirran antamisesta Pakinkylän sähköosakeyhtiölle, keskusosuusliike Hankkijalle ja Äggelby elektriska belysningsaktiebolag yhtiölle, päätti⁵⁾ valtuusto oikeuttaa yllämainitut kuluttajat laaditun piirustuksen mukaisesti kaupungin maalle sijoittamaan patsaita ja tarkoitukseen tarpeellisen korkeajännitteisjohdon sillä ehdolla, että johto siirrettiin tai poistettiin omistajan kustannuksella, jos se tuli kaupungin katuverkon tielle tai muutoin oli häiriöksi kaupungin maiden käytössä; että jos jonkun yllämainitun kuluttajan kanssa tehty sopimus lakkaa voimassa olemasta, patsaat ja johdot poistetaan 6 kuukauden kuluessa hankintasopimuksen lakkaamisesta, jos kaupunki sitä vaatii, sekä muutoin sähkölaitoksen kanssa tehdyssä sopimuksessa⁴⁾ määrätyn ehdon.

Oikeus saada pysyttää paikallaan eräs rakennus. John Stenbergin kone-tehdasosakeyhtiön anomuksesta, joka yhtiö Siltasaarenkadun tonttia n:o 1 koskevan maaliskuun 28 p:nä 1895 laaditun⁶⁾ kauppakirjan mukaan oli velvollinen viimeistään 1921 vuoden lopussa poistamaan tontille rakennetun kivirakennuksen, mikäli se sijaitsi Siltasaarenkatua varten varatulla alueella, päätti⁷⁾ kaupunginvaltuusto oikeuttaa mainitun osakeyhtiön 1925 vuoden loppuun pysyttämään rakennuksen semmoisenaan sillä ehdolla, että yhtiö tästä suoritti 10,000 markan vuosimaksun, 1922 vuoden alusta lukien.

4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaista rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat.

Huoneistojen osoittaminen kaupungin virastoille ja laitoksille. Sittenkun kaupunginvaltuusto budjetinkäsittelyn yhteydessä vuonna 1920 oli antanut valmisteluvaliokunnan toimeksi⁸⁾ ottaa yksityiskohtaisesti tarkastettavak-

¹⁾ Valt. pöytäk. 13. 4. 50 §. — ²⁾ S:n 24. 8. 48 §. — ³⁾ S:n 26. 1. 40 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 152. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 19. 10. 11 §. — ⁶⁾ Ks. julkaisua Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning 1895 siv. 4. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 23. 2. 17 §. — ⁸⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 129.